

DANDIGET

8990 Fårup

1: Dandiget - i dag et stort markskel - set fra vest.

2: Dandiget set fra holdepladsen ved den nu afskårne Ejstrupvej.

3: Oprindeligt har Dandiget været næsten 1,5 km. langt.

4: Undergrundens spor efter Dandiget ved udgravningerne i 1991.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2001
Sidste rettelse	02-2021
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Randers Kommune
FREDNINGSNR.	1912-53
STEDNR.	140601-105

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 56.546373
Længdegrad 9.893446	
UTM-system	E 554933 N 6267249

Beskrivelse

Dandiget er en såkaldt folke vold fra den tidlige jernalder omkring år 0. I dag er der bevaret en ca. 1,2 km lang strækning af det jordopbyggede dige, der er indtil 2 meter højt. Diget ligner nu i modsætning til tidligere mest et højt skeldige mellem de opdyrkede marker.

Dandiget - i dag et stort markskel - set fra vest.

Nu danner diget sogneskel mellem Fårup og Asferg sogn og i østenden udgør det grænsen mellem Ejstrup og Asferg bys jorder.

Dandiget har fået sit navn efter sagnkongen Dan, der skulle være faldet her i et stort slag. Samme konge tilknyttes adskillige andre fortidsminder - især gravhøje - i Danmark, hvorfor der er tale om et såkaldt vandresagn.

Hvilken funktion volden har haft i jernalderen vides ikke med sikkerhed. Dandiget og tilsvarende lange jordvolde kendes fra flere steder i Jylland, og det kan formodes, at de markerer grænserne mellem de gamle territorier som jernalderens stammesamfund opdelte landet i.

Dandiget set fra holdepladsen ved den nu afskårne Ejstrupvej.

Selvom der andre steder er fundet spor efter et palisadehegn på toppen af volden, egner folkevolde som Dandiget sig næppe som egentlige forsvarsværker. Dannevirke-volden tværs over Jyllands gamle grænse mod Tyskland er den bedst kendte af folkevoldene. De ligger som regel strategisk i landskabet tæt på vådbundsområder og på steder hvor landskabet koncentrerede færdslen. Det er også sådanne ting som bl.a. afspejles i nutidens administrative sogne og herredsskel. Dandiget er ingen undtagelse. Diget afspærres en ca. 1,5 km lang nordvendt bue af Kåtbækken fra syd for Ejstrup og til Purhus. Ca. 2 km vest for Purhus har Kåtbækken sit udløb i Skals å.

Den del af diget som er bevaret i dag, ligger nu øst for motorvejen ved Purhus. Diget ses fra motorvejen, men opleves bedst fra den nu afskårne Ejstrupvej som angivet i kørselsvejledningen.

Da motorvejen blev anlagt i 1991, fik Museum Østjylland i Randers lejlighed til at undersøge området, hvor motorvejen gennemskar den allerede i 1940-erne fjernede del af Dandiget som har ligget næsten parallelt med Ejstrupvej.

Oprindeligt har Dandiget været næsten 1,5 km. langt.

Som det fremgår af fotografiet, kunne Dandigets forløb stadig tydeligt ses under markens pløjelag. Her aftegnede det sig som en lys bræmme flankeret af to - nu jordfyldte - 3 m. brede og 1 m. dybe grøfter. Grøfterne har næppe forstærket et evt. forsvar af diget væsentligt, men er sikkert opstået naturligt, da man opgravede jorden til brug for anlæggelsen af diget. I den nordlige grøft lå også en ca. 20 m. lang og 30 - 60 cm. bred stenlægning af ukendt funktion. Den kan tænkes at have stabiliseret diget eller måske understøttet nu bortrånede trækonstruktioner i grøften, som der dog ikke fandtes spor efter ved udgravningen.

Undergrundens spor efter Dandiget ved udgravningerne i 1991. Foto: Museum Østjylland.

Udgravningerne bragte desværre intet nyt med hensyn til en nærmere datering af anlægget. Dog fandtes der på arealet mellem grøfterne og under diget spor efter i alt 4 brandgrave og 1 urnegrav. Udover de brændte menneskeben indeholdt kun en af de stærkt ødelagte brandgrave oldsager. Dette var en 7 cm. lang bronzenål som daterer graven til sen bronzealder - tidlig jernalder. Da Dandiget forseglede disse grave er det følgelig opført senere, så den generelle opfattelse af at folkevoldene tilhører den tidlige del af jernalderen omkring år 0 bekræftes altså af undersøgelserne.

Stenlægninger fra grave ved Dandiget. Foto: Museum Østjylland.

Læs mere om Dandiget på Randers Kommunes hjemmeside.

- Eller se PDF-artikel her.

